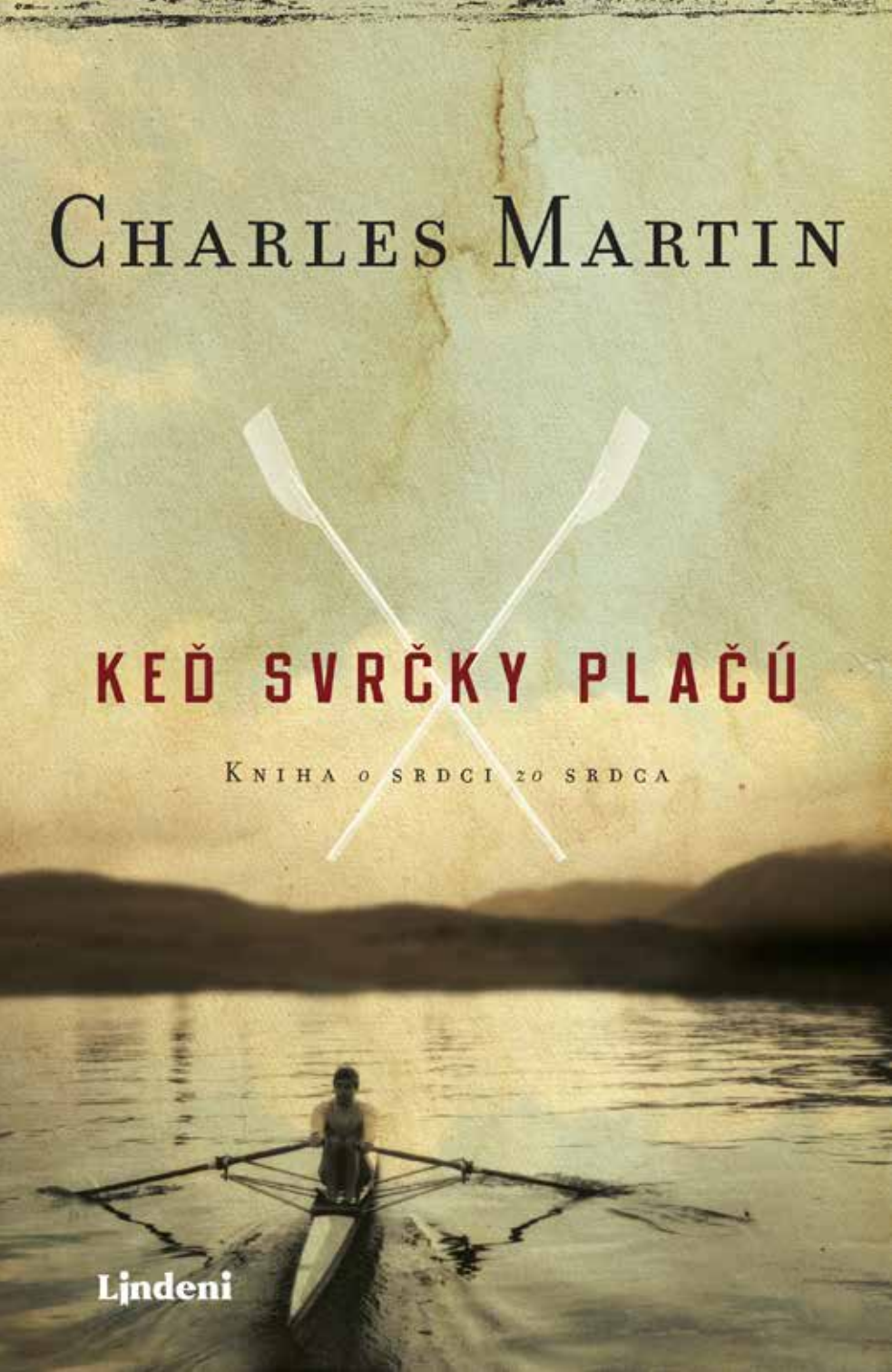

CHARLES MARTIN

KEĎ SVRČKY PLAČÚ

KNIHA O SRDCI ZO SRDCA

Ljndeni

Keď svrčky plačú

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.lindeni.sk
www.albatrosmedia.sk

Ljndeni

Charles Martin

Keď svrčky plačú – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2019

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS MEDIA a.s.

Ljndeni

KEĎ SVRČKY PLAČÚ

CHARLES MARTIN

KEĎ SVRČKY PLAČÚ

Ljndeni

Copyright © 2006 by Charles Martin
Published by arrangement with Thomas Nelson,
a division of HarperCollins Christian Publishing, Inc.
Translation © Marta Gergelyová, 2019

ISBN v tlačenej verzii 978-80-566-1198-2
ISBN e-knihy 978-80-566-1259-0 (1. zverejnenie, 2019)

STEVOVI A ELAINE

Pritlačil som na pánt s pružinou, na škáročku pootvoril sieťkové dvierka a oddelil od seba dva kolibríky, ktoré sa bili o krmidlo. Pleskot ich krídel utíchol vo vetvách drieňa nado mnou. Vtedy som si všimol, ako sa obzor sfarbuje dooranžova. Boh len pred chvíľočkou vymaľoval oblohu zmesou čiernej a tmavomodrej, potom pridal valiace sa chumáčiky vaty a pokropil ich jagavým popraškom, niekde silnejším, inde menej oslnivým. Obrátil som hlavu, vypúľil oči, uprene sa zahľadel na nebesá a povedal si, že sa ponášajú na obrovskú žulovú dosku ohraničujúcu oblohu, obrátenú vyleštenou stranou k zemi. Možno je Boh tu dolu a aj on popíja kávu. Jediný rozdiel je v tom, že on si nemusí prečítať list, ktorý držím v ruke. Jeho obsah už totiž pozná.

Rieka Tallulah sa dolu podo mnou hladučko vlievala do jazera Burton, pôsobila ako priehľadná, nehybná zelenkastá stuha, zatiaľ nedotknutá historickými provami či vodnými skútrami, ktoré ju o 7.01 začnú brázdiť krížom-krážom, posúvať jej vody k brehu. Boh o malú chvíľu vyšle slnko na oblohu, aby pri svojej púti na západ žiarilo a jeho odraz od vody na pravé poludnie potešil a zároveň ťahal oči.

Zostúpil som zo zadnej verandy, v ruke som zvieral list, bosý som sa vybral po kamenných schodíkoch dolu k mólu. Prešiel som popri hrádzi, na nohách aj na tvári pocítil chlad stúpajúcej hmly, potom som vyšiel hore na strechu prístavného domčeka. Klesol som do hojdacej siete, tvár obrátil na juh k jazeru a ponad ľavé koleno sa zahľadel do diaľky. Prst som si prestrčil cez nevelký

mosadzný krúžok priviazaný ku koncu krátkeho povrázka, jemne ním potiahol a rozhojdal sa.

Ak by bol Boh tu dolu a popíjal kávu, mal by teraz druhú šálku, pretože oblohu už vyčistil; ostali len oranžové pruhy.

Emma mi raz povedala, že niektorí ľudia sa celý život snažia Boha predbehnúť; asi sa chcú dostať niekam, kde on ešte nikdy nebol. Potriasla vtedy hlavou a usmiala sa, zrejme rozmýšľala o príčinách. Problém je však v tom, povedala, že celý život niečo hľadajú, niekam sa ženú, no keď tam napokon prídu, zistia, že Boh tam už bol.

Načúval som tichu, hoci som vedel, že dlho nepotrvá. O hodinu sa bude na jazere ozývať smiech detí v nafukovacích kolešákch, únedžerov v člnoch a na vodných lyžiach, aj dôchodcov v pontónových loďkách. Zaujmú miesto bernikiel kanadských a pražiem, čo sa vydali za kúskami chleba, ktoré im tam nahádzal nejaký ranostaj, milovník vtáctva, a ktoré už teraz na hladine vyzerajú ako žltá tehlová cesta z rozprávky o Čarodejníkovi z krajiny Oz. Keď nastane neskoré popoludnie, na stovkách mól, tiahucích sa do jazera, sa bude z grilov na drevné uhlie šíriť vôňa hotdogov, burgerov, údených ustríc i štiplavých klobások. No a z dvorov a prístupových cestičiek k domom, zvažujúcim sa k hladine jazera, ktoré pripomínajú obrovskú šalátovú misu, budú ľudia rozličného veku rozťahovať šmykačky, súťažiť pod stromami v hádzaní podkovou, na brehu chlipkať mäťovú limonádu alebo margaritu, či nohami hojdať z poschodia hausbótov. Do deviatej večer budú skoro všetci obyvatelia domov pri jazere tak ako každý rok robiť hluk, ožarovať jeho hladinu záplavou červeného, modrého a zeleného dažďa. Rodičia zdvihnú zrak, deti sa zachichocú, zahrkútajú, psi zaštekajú a napnú reťaze, čo sa vzadu zarezú do stromov, o ktoré sú priviazané. Mačky sa pobežia skryť, veteráni si zaspomínajú, no a milenci sa chytia za ruky a tíško vkĺznu do niektorého z dobre ukrytých zálivčekov, kde si nahí zaplávajú, nepozorovane, bez svedkov. Zvuky symfónie slobody.

Deň nezávislosti.

Lenže na rozdiel od všetkých ostatných v Claytone v štáte Georgia ja som sa na ohňostroj nepripravil, nejedol hotdogy, nechystal sa rozžiarit' oblohu. Moje mólo ostane tiché a tmavé, gril studený, špinavý, plný popola a pavučín. Mne vtedy sloboda nič nevrela. Bola ako vôňa, ktorú som kedysi poznal, no teraz som ju nevedel zaradiť. Ak by sa to dalo, bol by som prespal celý deň ako moderný Rip van Winkle, otvoril oči nasledujúci deň a v kalendári dnešný dátum prečiarkol. Lenže tak ako sloboda, aj spánok prichádzal len zriedka a nebol hlboký. Zvyčajne kratučký, prerušovaný. Najviac ak dve či tri hodiny.

Ležal som v hojdacej sieti, sám s kávou a zažltnutými spomienkami. Opatrne som si položil šálku na hrud' a zdvihol pokrčenú, zalepenú obálku. Za mnou sa z vody v miniatúrnych víroch dvíhala hmla, pomaly sa krútila ako tancujúci duchovia, stúpala cez previsnuté vetvy drieňa a krídla kolibríkov, potom asi desať metrov nad zemou mizla vo vzduchu.

Jej rukopis na obálke mi napovedal, kedy si mám list prečítať. Ak by som bol poslúchol, urobil by som to už predvlani. Lenže ja som neposlúchol, a neposlúchnem ani dnes. Azda to ani nejde. Posledné slová nie je totiž ľahké počúvať, najmä ak s určitosťou viete, že sú posledné. A o tom som nemal najmenších pochyb. Štyri výročia prišli a odišli, a ja som naďalej zotrval na mieste, kde líšky dávajú dobrú noc. Ešte aj svrčky tu boli ticho.

Položil som ruku na list, na hrudi som si ho vyrovnal, rozťahal rožky obálky, akoby to boli maličké papierové krídelká okolo mojich rebier. Trpká to náhrada!

V týchto končinách ľudia vysedávajú v hojdacích kreslách, chlipkajú mäťové limonády a ohnivo debatujú o tom, kedy je najlepšie ísť na jazero. Za úsvitu máte pred sebou vlastný tieň, naťahuje sa, aby sa dotkol nového dňa. Na obed si na tieni stojíte, uväznení medzi tým, čo bolo, a tým, čo bude. No a za súmraku tieňe padajú za vás, zakrývajú vám stopy. Podľa mňa ľudia, čo obľubujú súmrak, zvyčajne majú čo skrývať.

1. kapitola

Na svoj vek bola drobná. Mala asi šesť, možno dokonca sedem rokov, no vyzerala skôr na štyri alebo päť. Srdce nezbedného chlapca v telíčku porcelánovej bábiky. Obľechenú mala kratučkú žltú sukničku, na nohách žlté ponožky, biele poltopánky s prackou na nízkom opätku a na hlave slamený klobúčik so žltou mašľou, ktorá jej padala až po pás. Bola bleďá, chudučká, poskakovala, akoby sa v nej spojili knižné postavičky Eloise a Tigger. Stála uprostred mesta, v severozápadnom rohu ulíc Hlavná a Savannah, a kričala z plných pľúc: „Limonáááda! Limonáááda, päťdesiat centov!“ Premerala si chodník aj okoloidúcich, no keď nik nejavil záujem, natiahla krk, vytiahla sa na špičky a priložila si dlane k ústam. „Limonáááda! Limonáááda, päťdesiat centov!“

Stánok s limonádou sa zdal mohutný, zrejme mával veľa zákazníkov, no pôsobil, akoby bol postavený napochytre. Stôl stál na štyroch stojkách desať krát desať centimetrov, na nich ležala polovica dosky z preglejky hrubej dva a pol centimetra. Vzadu boli stĺpiky päť krát desať centimetrov, vysoké necelé dva metre, podpierali druhú polovicu preglejky a transparent natiahnutý medzi nimi. Nieкто ho celý nastriekal nažltlo, veľkými čiernymi písmenami na ňom stálo: LIMONÁDA – 50 CENTOV – ĎALŠIE NAPLENIE ZADARMO. Hlavnou atrakciou nebola ani tak lavička či transparent, ani žltá chladiaca nádoba značky Igloo s limonádou, dokonca ani to dievčatko, lež priehľadná plastová nádoba celkom dolu. Dvadsaťlitrová nádoba, aká sa používa na vodu, trónila vpre-

du, celkom uprostred – súkromná studňa prianí dievčatka, do ktorej zrejme celé mesto hádzalo zvyšné bankovky a nemé slová.

Zastal som a sledoval, ako postaršia žena pod čipkovaným slnečníkom prešla cez Hlavnú ulicu a do polystyrénového pohárika položeného na stole hodila dve štvrtдолárovky.

„Ďakujem, Annie,“ šepla, keď dievčatko natiahlo rúčky a podalo jej pohárik taký plný, až sa z neho vylievalo.

„Nemáte za čo, slečna Blakelyová. Máte pekný slnečník.“ Nad chodníkom zavial slabý vánok, roztancoval žlté stuhy na chrbte dievčatka a po ulici rozniesol jeho jasný, nevinný hlások.

Slečna Blakelyová si srkla a spýtala sa: „Je ti už lepšie, dieťa?“

Dievčatko na ňu pozrelo spod klobúčika. „Áno, madam, celkom iste.“

Slečna Blakelyová si vyprázdnila pohárik a dievčinka opäť upriamila pozornosť na chodník. „Limonááááda! Limonááááda, päťdesiat centov!“ Jej južanský prízvuk s dlhými samohláskami bol vskutku milý, nežný, mala zachrípnutý hlas. Odrážal jej vek, jej milotu, priťahoval pozornosť ako ohňostroj v Deň nezávislosti.

Najprv som si nebol celkom istý, čo sa presne stalo, no po tom, čo slečna Blakelyová položila pohárik a kývla tomu dieťaťu, všimol som si, že vhodila do priehľadnej umelohmotnej nádoby na vodu pri jej nohách bankovku, ktorá vskutku vyzerala ako dvadsaťдолárovka.

To teda musí byť limonáda!

No a to dievčatko samo osebe musí byť stroj na peniaze. Kôпка bankoviek v nádobe pekne rástla, aj keď zrejme nikoho netrápilo – a už vôbec nie to dievčatko –, že by tá nádoba mohla dostať nohy. Okrem transparentu na limonádu tam nebol žiadny leták či vysvetlenie. Očividne neboli potrebné. Tak to už chodí v malom meste. Každý vie, o čo ide. Teda každý okrem mňa.

ZAVČAS RÁNA V TEN DEŇ SOM S CHARLIEM, MOJÍM bývalým švagrom a susedom z druhej strany jazera, s ktorým sme sa mohli napriek vzdialenosti počuť, šmirgľoval mahagónový povrch

paluby a podlahové mriežky lode Greavette, rok výroby 1947, keď sa nám minul šmirgel zrnitosti 220 aj lodný lak. Hodili sme si mincu, ja som prehral, a tak som sa zaviezol do mesta, zatiaľ čo Charlie chytil ryby z móla a vypiskoval na dievčatá v bikinách, ktoré pokrikovali z farebných vodných lyží, preháňajúcich sa okolo neho. Charlie síce veľa nešoféruje, ale keďže je súťaživý, trval na stávke. No a ja som prehral.

Dnešný výlet bol však z pohľadu načasovania iný. Zriedka idem do mesta ráno, najmä keď je tam veľa ľudí náhliacich sa do práce alebo z nej. Ak mám byť úprimný, do mesta často nechodím. Radšej sa mu vyhnem, zaveziem sa do susedných mestečiek, jeden mesiac nakúpim potraviny, druhý náradie. Pravidelne nechodím nikam.

No keď už do mesta zájdem, zvyčajne je to popoludní, pätnásť minút pred záverečnou. Mám na sebe obnosené džínsy ako tunajší ľudia a bejzbalovú čiapku, ktorá robí reklamu nejakému elektrickému náradiu alebo farmárskemu náčiniu. Zaparkujem vzadu, čiapku si stiahnem do čela a golier vyhrniem. A dívam sa rovno do zeme. Vklznem dnu, vezmem, po čo som prišiel, potom nebadane vyklznem, tvárim sa, že som súčasť interiéru. Charlie tomu vraví kradmé nakupovanie. Ja tomu vravím spôsob života.

Mike Hammermill, výrobca z Maconu na dôchodku, si nás s Charlieom najal, aby sme mu pripravili a tiež viedli jeho loď Greavette, rok výroby 1947, na desiatom ročníku prehliadky historických a klasických lodí na jazere Burton, ktorá sa má konať nasledujúci mesiac. Bude to už naša tretia účasť za posledné tri roky, a ak chceme aspoň dúfať, že porazíme chlapíkov z lodnice Blue Ridge Boat, ten šmirgel budeme fakt potrebovať. Na Greavette sme robili skoro desať mesiacov, práce sme už takmer dokončili, no ešte musíme skontrolovať prevody výrobcu Velvet Drive a natrieť povrch paluby aj podlahové mriežky ôsmimi vrstvami lodného laku. Až potom sa bude môcť loď spustiť na vodu.

VYSCHLO MI V HRDLE A BOL SOM ZVEDAVÝ, A TAK SOM prešiel cez ulicu a hodil do pohárika päťdesiat centov. Dievčinka

prítlačila prštek na hrdlo chladiacej nádoby, až jej zbeleli hánky a triasla sa ruka, a naliala mi do pohárika čerstvo vytlačenú limonádu, v ktorej plávali kúsky dužiny a cukor.

„Ďakujem,“ povedal som.

„Volám sa Annie,“ odvetilo dievčatko, posunulo si jednu nôžku za druhú a mierne sa uklonilo. Pripomínalo snečnicu. Potom mi pozrelo hore pod klobúk, hľadalo moje oči. „Annie Stephensová.“

Preložil som si pohárik do druhej ruky, prisunul pätu k päte a zahlásil: „Za túto pomoc ďakujem; aj keď je ukrutná zima a ja mám v srdci bôľ.“

Dievčatko sa rozosmialo. „To ste si teraz vymysleli?“

„To nie.“ Pokrútil som hlavou. „Vymyslel si to chlapík menom Shakespeare v príbehu nazvanom *Hamlet*.“ Kým väčšina mojich kamarátov pozerala *Waltonovcov* alebo *Havaj 5-0*, ja som v detstve často čítal. Ani teraz nemám televízor. Hlavou sa mi preháňa veľa spisovateľov, ktorí už nežijú, a ich nezabudnuteľné odkazy.

Trocha som si nadvihol čiapku, natiahol som k dievčatku ruku. „Reese. Volám sa Reese.“

Slnko mi svietilo na chrbát, vrhalo na chodník môj tieň, a ten chránil dievčatku oči pred dopoludňajším slnkom, čo sa šplhalo vysoko na oblohu a čoraz viac hrialo.

Dievčatko chvíľu rozmýšľalo. „Reese je pekné meno.“

Po chodníku sa náhlil chlapík s dvoma potravinovými taškami. Keď ho dievčatko zbadalo, obrátilo sa a zvolalo tak hlasno, že by ho počuli aj obyvatelia o tri ulice ďalej. „Limonáááá!“

Chlapík prikývol a povedal: „Dobré ráno, Annie. Hneď sa vrátim.“

Nato sa dievčatko obrátilo ku mne. „To je pán Potter. Pracuje tu. Má rád sladšiu limonádu, ale je iný ako väčšina mojich zákazníkov. Niektorí potrebujú viac cukru preto, lebo nie sú až takí milí.“ Hneď sa aj na vlastnom vtipe zasmialo.

„Si tu každý deň?“ spýtal som sa v prestávkach medzi chlipkaním. V škole som sa počas dlhých večerov naučil, že ak dobre formulujete otázku, pýtate sa na to hlavné, aj keď nie priamo, ľudia vám zvy-

čajne povedia presne to, čo sa chcete dozvedieť. Vedieť, čo sa treba spýtať, kedy sa to treba spýtať, a najmä ako sa to spýtať, znamená začiatok dobrého rozhovoru s niekým, kto je pripútaný na lôžko.

„Áno. Teda okrem nediel, keď Cici predáva živé návnady v obchode Butch's Bait. Zvyšných šesť dní pracuje tam.“

Namierila prst na železiarstvo, kde za pokladnicou stála peroxidová blondínka chrbtom k nám, prsty jej behali po klávesoch, niekomu niečo účtovala. Vôbec sa nemusela obrátiť, aby nás videla, pretože sa dívala do metrového štvorcového zrkadla na stene nad pokladnicou, vďaka ktorému videla všetko, čo sa pri Anninom stánku deje.

„Cici?“

Annie sa usmiala a znova ukázala prstom. „Cici je moja teta. Moja mamička bola jej sestra, ale ona by nikdy nestrčila ruku do kľbka červíkov alebo lariev.“ Annie si všimla, že mám prázdny pohárik, znova mi naliala a pokračovala: „Takže som tu skoro každé ráno až do obeda. Potom idem hore, chvíľu pozerám telku, nato si pospím. A vy? Čo robíte vy?“

Povedal som jej, čo vravievam zvyčajne, a čo je aj nie je pravda. Zatiaľ čo moje ústa vraveli: „Robím na lodiach“, moja myseľ odletela a rozprávala sa sama so sebou: *Nechám si rozkrájať srdce, aby doň mohli zobať kavky: Nie som, kto som.*

Annie prižmúrila oči a pozrela hore, niekam nad moju hlavu. Akosi ťažko, namáhavo dýchala, pravdepodobne jej dolu hrdlom stekali hlien a tie spôsobovali, že vydávala taký chrapľavý zvuk. Do toho ustavične kašľala, no snažila sa to skryť. Ako rozprávala, posúvala sa dozadu, chodidlami sa dotýkala okraja chodníka, čo jej pomáhalo držať správny smer. Napokon sa usadila na ľahkú skladáciu stoličku za stánkom. Založila si ruky, zhlboka dýchala, stuhu z maše sa jej vo vetríku nad chodníkom pekne roztancovali.

Díval som sa, ako sa jej dvíha a klesá hrud'. Koniec jazvy ani nie rok starej, ktorú prezrádzali diery po stehoch, sa tiahol asi dva a pol centimetra nad väčovým výstrihom jej šiat, strácal sa kúsok od maličkého puzdierka, zaveseného na retiazke, ktorú mala okolo krku. Nemusela mi veru vravieť, čo v ňom je. Lieky.

Ľavou nohou som ťukol do dvadsaťlitrovej nádoby na vodu. „Načo je?“

Annie si zľahla poklepkala po hrudi a ja som zbadal ďalších dva a pol centimetra tej jazvy. Ľudia sa ďalej prechádzali po chodníku, no Annie akosi ustala, už nebola taká zhovorčivá. Z piatych dvier od nás vyšiel z realitnej kancelárie sivovlasý pán v obleku, rezko vyšiel do kopčeka, schmatol pohárik, stlačil hrdlo chladiacej nádoby a povedal: „Ránko, Annie.“ Nato vhodil do pohárika dolár a ďalší do plastovej nádoby pri mojich nohách.

„Zdravím, pán Oscar,“ šepla Annie. „A ďakujem. Tak zasa zajtra.“

On ju potľapkal po kolene a odvetil: „Tak zajtra, srdiečko.“

Annie pozrela na mňa, potom očami sledovala, ako ten muž pokračuje hore ulicou. „Každému vraví srdiečko.“

Hodil som do pohárika päťdesiat centov, keď sa dívala, a dvadsať dolárov do nádoby, keď odvrátila zrak.

Posledných osemnásť rokov, azda aj dlhšie, nosím vo vreckách alebo za opaskom niekoľko vecičiek. Vždy mám so sebou mosadzný zapalovač Zippo, hoci som nikdy nefajčil, dva vreckové nožičky s malými čepeľami, puzdro s ihlami rôznych veľkostí a s rozličnými druhmi nití a baterku Surefire. No a pred pár rokmi som pridal ešte niečo.

Annie kývla hlavou k mojej baterke. „George, ktorý je tu šerifom, nosí baterku, čo vyzerá celkom ako vaša. A videla som jednu aj v sanitke. Naozaj nie ste policajt alebo zdravotník?“

Pritakal som. „Naozaj.“

O niekoľko dvier ďalej doktor Sal Cohen vyšiel zo svojej ordinácie a pomaly sa pustil po chodníku. Sal je v Claytone postavička, pozná ho každý, každý ho má rád. Má okolo sedemdesiatpäť a je detský lekár, odkedy získal atestáciu, teda bezmála päťdesiat rokov. Zo svojej neveľkej ordinácie, pozostávajúcej z dvoch miestností, sa stará o väčšinu miestnych obyvateľov Claytonu od narodenia, potom počas dospelosti, a ešte ďalej. Charakterizuje ho tvídové sako, s ním korešpondujúca vesta, kravata, ktorú si kúpil pred tridsiatimi rokmi, husté fúzy a obočie, veľký nos, chlpy v ušiach, dlhé bokombrady, veľké uši a fajka. No a vždy má vo vrecku cukrík.

Sal sa došuchtal k Annie, posunul si tvídový klobúk dozadu, a keď mu ponúkla pohárik, preložil si fajku do ľavej ruky. Žmurkol na ňu, mne kývol a pomaly sa napil. Keď bol pohárik prázdny, pootočil sa. Vtedy mu Annie vkrázla rukou do vrecka saka, vytiahla mentolku a usmiala sa. Stisla ju oboma rukami a zachichotala sa, akoby našla niečo, čo sa nikdy nikomu nepodarilo.

Lekár sa dotkol klobúka, vložil fajku do úst, až mu prevísala cez spodnú peru, a z boku obišiel svoj staručký kadilak, čo stál povedľa chodníka. Prv než otvoril dvere, pozrel na mňa a spýtal sa: „Takže v piatok?“

Prikývol som a usmial som sa.

„Už teraz to cítim,“ povedal, oblizol si pery a pokrútil hlavou.

„Ja tiež.“ Neklamal som.

Namieril na mňa fajku a povedal: „Ak tam budete prvý, obsaďte mi miesto.“

Prikývol som. Potom sa Sal odviezol ako starý chlap – prostriedkom cesty. Nik ho však nesúril.

„Poznáte doktora Cohena?“ spýtala sa Annie.

„Pravdaže.“ Chvíľu som rozmýšľal, ako jej to povedať. „My... obaja máme radi syrové burgery.“

„Aha,“ odvetila a prikývla. „Hovoríte teda o *Studni*.“

Aj ja som prikývol.

„Vždy keď ho stretnem, rozpráva alebo o minulom piatku, alebo sa teší na ďalší. Pán doktor Cohen syrové burgery zbožňuje.“

„To nie je sám,“ povedal som.

„Môj pán doktor mi ich však nedovolí jesť.“

S tým som nesúhlasil, no nepovedal som jej to. Aspoň nie priamo. „To je strašné, nedopriať dieťaťu syrový burger.“

Annie sa usmiala. „Presne to som mu povedala.“

Kým som dopíjal, sledovala ma ani nie netrpezlivo, ani nie ustarostene. Napriek tej kope peňazí, čo som mal pri nohách, vytušil som, že keby som jej nikdy nedal ani cent, nalievala by mi dotedy, kým by som alebo neožltol, alebo ma neodplavilo. Šlo o to, že ja som mal viac času ako Annie. Jej nádej môže tkvieť v tej nádobe, ale

vycítil som, že aj keby jej viera v Boha mohla hory prenášať či zakázať slnku svietiť, ak nedostane nové srdce, nedožije sa ani puberty.

Znova na mňa pozrela, potom sklopila zrak. „Aký ste veľký?“

„Výška alebo váha?“ spýtal som sa.

Priložila si narovnanú dľaň k očiam. „Výška.“

„Mám stoosemdesiattri centimetrov.“

„A koľko máte rokov?“

„Ľudský vek alebo psí vek?“

Zasmiala sa. „Psí vek.“

Na chvíľu som sa zamyslel. „Dvestopäťdesiatdeväť.“

Premerala si ma. „Koľko vážite?“

„Imperiálne alebo metrické?“

Prevrátila oči a odvetila: „Imperiálne.“

„Pred raňajkami alebo po večeri?“

To ju zaskočilo. A tak sa poškrabkala po hlave, pozrela nahor, potom dolu na chodník, a napokon prikývla. „Pred raňajkami.“

„Stosedemdesiatštyri libier – sedemdesiatdeväť kíľ.“

Znova na mňa hodila očkom. „Akú máte veľkosť topánok?“

„Európsku alebo americkú?“

Stisla pery, znova sa pokúšala skryť úsmev. Potom si dala ruky v bok. „Americkú.“

„Jedenástku. Čiže štyridsaťtrojku.“

Pozrela mi na chodidlá, zrejme premýšľala, či jej vravím pravdu. Potom si vyhladila šaty, narovнала sa, a tak veľmi vypla hrud', až jej prečnievala cez špičky. „Nuž, ja mám sedem, vážim dvadsať a pol kila, nosím tridsaťsedmičky topánky a mám skoro stosedemnášť centimetrov.“

V duchu som zašepkal: *Srdce tigra pod kožou ženy ukryté.*

„Takže?“

„Ste väčší ako ja.“

Zasmial som sa. „Len o voľačo.“

„Lenže –“ Vystrčila prst, akoby skúmala smer vetra. „Môj pán doktor vraví, že ak dostanem nové srdce, možno ešte podrastiem.“

Pomaly som prikývol. „Nádej je vskutku veľká.“

„A viete, čo s tým urobím?“

„So srdiečkom alebo s ďalšími centimetrami?“

Na chvíľu sa zamyslela. „S oboma.“

„Čo také?“

„Budem misionárkou ako moja mamička a ocko.“

Pomyslenie na to, ako sa človek, ktorý podstúpi transplantáciu, plahočí v horúcej džungli po Afrike na míle od pravidelného prísunu liekov, preventívnej zdravotnej starostlivosti či niekoho, kto vidí do problematiky a môže takéto služby poskytnúť, bolo také neprijateľné, že som v to absolútne nemohol ani dúfať, ani veriť. „Na to by boli asi veľmi hrdí.“

Prižmúrila oči. „Sú v nebi.“

Chvíľu som mlčal, potom zo mňa vyšlo: „Som si istý, že im chýbaš.“

Annie pritlačila palček na hrdlo chladiacej nádoby, začala mi znova nalievať do pohára. „Ó, aj oni chýbajú mne. Ale znova ich uvidím.“ Podala mi pohár, potom vystrela ruky, akoby na nich mala váhy. „Tak o osemdesiat či deväťdesiat rokov.“

Napil som sa a zvažoval, aké je to nepravdepodobné.

Annie sa na mňa opäť pozrela, z nepatrných vrásočiek okolo očí jej sálala zvedavosť. „Čím chcete byť, keď vyrastiete?“

Dopil som do poslednej kvapky a pozrel na ňu. „Robíš to všetkým zákazníkom?“

Dala si ruky za chrbát a bez toho, žeby si to uvedomila, prisunula k sebe päty, až to cvaklo. Ako Dorotka z krajiny Oz. „Čo robíš?“ spýtala sa.

„Kladieš toľko otázok.“

„No... áno. Asi áno.“

Zohol som sa ešte nižšie, očami som k nej bol celkom blízko. „Drahá moja, sme tí, čo hrajú hudbu, sme tí, čo snívajú sny.“

„Aj to je Shakespeare?“

„Nie. Rozprávková postavička Willy Wonka.“

Radostne sa rozosmiala.

„Tak teda,“ povedal som, „ďakujem ti, Annie Stephensová.“

Annie sa znova uklonila a odvetila: „Dovidenia, pán Reese. Príďte zasa. Prosím.“

„Prídem.“

Prešiel som cez ulicu, našiel správny kľúč a odomkol svoj suburban. S kľúčikom v ruke som sa zadíval cez predné sklo a spomenul si na ľudí ako ona a na magnetickú nádej, ktorá vyžaruje z každého z nich a ktorú žiadna pozemská sila či pekelná moc nikdy nezadusí.

A vtedy som si pripomenul, že som kedysi bol v niečom dobrý, poznal som lásku. A to pomyslenie vo mne zarezonovalo: *Rozlievam sa ako voda, všetky kosti sa mi uvoľňujú; srdce mám ako vosk, rozplýva sa v mojom vnútri.*

Z kopcov zavial prudší vetrík, mieril k ulici Savannah. Obtreľ sa o staré tehlové domy, prehnal sa po chodníku, cez pisklavé veterníky, cez ťubozvukné zvonkohry, ponad Annin stánok s limonádou. Tam sa oprel do polystyrénového pohárika a na ulicu odfúkol skoro desať dolárov v niekoľkých papierových bankovkách. Annie zoskočila zo skladacej stoličky a začala ich naháňať. Bežala až ku križovatke.

Zbadal som to neskoro, ona to nevidela vôbec.

Pekárenské auto, čo prebiehalo okolo mňa po South Main, dostalo zelenú a zrýchľilo. Zarachotilo mu vo výfuku, vyletel z neho biely dym. Počul som, že vodičovi hrá z rádia južanská country, videl som, ako sa napcháva koláčom Twinkie, keď zabočoval na križovatke a rukou si zacláňal oči pred slnkom. A práve vtedy musel zbadať Annine žlté šaty. Skočil totiž na brzdu, zadné pneumatiky sa prestali krútiť, auto sa stočilo a začalo skákať do strán. Čím viac vybočoval zo smeru, tým viac mu na asfaltke naskakovali kolesá.

Annie sa obrátila za zvukom, vtom celkom skamenela. Pustila bankovky, čo držala v rúčke, tie sa rozleteli po ulici ako motýle monarcha sťahovavého, a Annie stratila kontrolu nad vlastným mechúrom. Ani nepípla, tak jej od ľaku stiahlo hrdlo.

Šofér skríkol: „Kristepane, Annie!“ Nato zvrtol volant, ako sa len dalo. Zadný nárazník jeho dodávky sa stretol s pravým predným blatníkom zaparkovanej hondy, dodávka sa od nej odrazila a plo-

chou časťou korby vrazila Annie priamo do hrude. Keď sa jej telíčko stretlo s dutým bokom korby, ozvala sa rana ako z dela.

Annie sa podarilo zdvihnúť jednu rúčku. Lenže náraz bol silný a ona sa začala kotúľať dozadu ako žltá bowlingová guľa. Klohubčík sa jej sklzol jedným smerom, nôžky a telíčko druhým. Zastavila sa s buchotom až na druhej strane ulice pod pikapom značky Ford, ľavé predlaktie zlomené ako špáradlo. Chvost východného vetrička zachytil spodnú časť Anniných šiat, nadvihol ich, zakryl jej nimi tvár. Ležala tam dolu briezkom bez pohybu, na žltých šatôčkach červene flaky.

Dostal som sa k nej prvý, hneď za mnou dobehla pokladníčka z obchodu, oči vytreštené, vrieskala ako šialená. O dve sekundy nás tam už bolo plno.

Annie mala zavreté oči, ochabnuté tieľko, priesvitnú, bielu pokožku. Jazyk jej bránil v dýchaní, dusila sa, tvár celá modravá, telíčko biele. Nevedel som, či má poranenú miechu, a tak som jej znehybnil krk a vreckovkou potiahol jazyk dopredu, uvoľniac jej dýchacie cesty, aby sa jej mohol do pľúc dostať vzduch. Vedel som, že pri najmenšom pohybe krku hrozí ďalšie poranenie miechy, ak bola vôbec poranená, lenže dýchacie cesty som jej musel uvoľniť. Ak nebude mať vzduch, neprežije. Uvedomujúc si tieto možnosti som sa rozhodol.

Annina hrud' sa dvíhala a klesala, zatiaľ som jej na krčnej tepne meral pulz. Druhou rukou som si odopol baterku a zasvietil jej do zreničiek. Kým som jej sledoval oči, strčil som si baterku do úst, z hrude si odopol monitor srdca Polar a položil jej jeho vysielateľ na hrudnú kosť. Hodnoty tepu na mojich hodinách sa okamžite zmenili zo 62 na 156. Nahmatal som bod, kde bol jej tep cítiť najviac, oboma rukami som jej poklepkal po hraniciach srdca a zistil, čo som už vedel: jej srdiečko je skoro o päťdesiat percent väčšie, než má byť.

Pokladníčka videla, ako kladiem ruky na Anninu predpubertálnu hrud', a silno ma udrela po tvári. „Paprče preč, ty úchyl!“

Na vysvetľovanie som nemal čas, a tak som držal vysielateľ na mieste a ďalej sledoval Annine oči. Pokladníčka videla jej zrenič-

ky aj napuchnutý jazyk. Čupla si k nej, strhla jej z krku retiazku – to málo, čo bolo v puzdierku na lieky, potom vysypala Annie na bruško a niečo lesklé, azda zo zlata, hodila pod auto do blata pri jarku. Schmatla dve pilulky, načiahla sa, chcela ich vložiť Annie pod jazyk. Držal som jednu ruku Annie na krku, nespúšťal som z nej oči. Chytil som tú ženu za ruku, pevne som jej uchopil prsty a pokojne som povedal: „Ak jej ich vložíte do úst, zabijete ju.“

Žene sa zablysko v očiach, čoraz viac panikárila, na krku jej navreli žily. Bola silná, takmer sa jej podarilo vymaniť si ruku z môjho zovretia, no držal som ju pevne. Zároveň som nespúšťal oči z Annie.

„Pustíte ma! Veď ju zabijete!“ Pozrela na dav, čo sa zbehol okolo nás. „Zabije ju! Zabije Annie!“

Nato ku mne vykročili dvaja statní chlapi vo vyblednutých montérkach a bejzbalových čiapkach značky John Deere, ktorí predtým jedli v kaviarni.

„Pane, radšej by ste sa toho dievčatka nemali dotýkať. Annie poznáme, ale vás nie.“

Ten chlapík bol skoro raz taký veľký ako ja, okrem toho teraz nebol čas na slovnú potýčku. Lenže som tam bol jediný, ktorý vedel, o čo ide. Ďalej silno držiac ruku tej ženy som sa obrátil a väčšieho z tých dvoch kopol rovno do rozkroku. Chlapík sa zosunul do drepu, potom padol na kolená.

Druhý z nich mi položil na plece obrovskú tlapu a povedal: „Chlape, je to môj brat a to si nemal spraviť!“

Voľnou rukou som mu uštedril ranu do brucha takú silnú, ako sa dalo. A nebol to veru malý cieľ. Aj on spadol, zalapal po dychu, potom vyplul raňajky na chodník.

Obrátil som sa k tej žene, stále vreštala a zaprisahávala dav. „Veď ju zabije! Annie umiera! Prekristapána!“

Zhoršovalo sa to. Doslova som jej vypáčil zápästie svojou voľnou rukou, no pilulky som jej nevzal. Pozrel som jej do očí a pokojne povedal: „Použite len polovicu jednej.“

Pôsobila zmätene, nechápala to.

Väčšiemu z bratov dvojčiek sa podarilo klaknúť si, už-už na mňa dočahoval, no poriadne som ho kopol do brucha, aj keď nie až tak silno, aby som mu zlomil rebro.

Žena pozrela na Annie aj na dvojčky traktoristov pri mojich nohách. Z jej tváre som vyčítal, že to, čo jej vravím, je celkom iné než to, čo predtým čítala alebo sa od niekoho dozvedela.

„Ale veď...“ začala.

Prikývol som, chcel som ju o tom uistiť. „Začnite s polovicou, potom ju sledujte. Ak pod jazyk toho dievčatka vložíte priveľa nitroglycerínu, klesne jej tlak až tak veľmi, že sa nám ho už nepodari zvýšiť.“ Nato som jej uvoľnil ruku. „Použite polovicu.“

Žena prehryzla pilulku a polovicu vyplula ako vrch náboja muškety. Druhú polku vložila Annie pod jazyk. Annie bola pri vedomí; mala problém zaostriť, rameno jej ovisalo, akoby bola marionetka. Okolo mňa bolo naozaj rušno – ľudia, klaksóny, vzdialená siréna –, no ja som mal prax a zaujímal sa o tri veci: tep, zreničky, dýchacie cesty.

Nitroglycerín sa rozpustil, Annie o chvíľu vošla farba do líc – rozťahli sa jej krvné cievy, zvýšil obeh krvi a kyslík sa dostal do končatín.

Žena nežne šepla: „Annie? Annie?“ Potom dievčatko potľapkala po ruke. „Vydrž, miláčik. Pomoc je už na ceste. Vydrž. Už idú. Už ich počujem.“

Annie prikývla, snažila sa usmiať. Trocha sa jej zrýchlil tep, no stále kolísal.

Ako sa húkanie sirény približovalo, odhadoval som, koľko im bude trvať, kým prídu sem, stanovia diagnózu, stabilizujú Annie a potom ju prepraví, kam treba. Vyšlo mi, že dievčatko bude asi o dvanásť minút na pohotovosti v nemocnici.

Annie zažmurkala, pozrela na ľudí okolo seba, a ja som tej pokladničke znova povedal: „A teraz jej dajte druhú polku.“

Annie otvorila ústa a žena jej vložila pod jazyk druhú polovicu pilulky. Keď sa aj tá rozpustila, z vrečka som si vytiahol svoju fľaštičku, vyprázdnil obsah a podal žene jeden detský aspirín.

„A teraz toto.“

Urobila, čo som jej kázal. Odopol som si zápästnú časť monitора srdca a pripevnil ho Annie na zápästie. Hoci som použil poslednú dierku, stále jej bol voľný.

Sirény húkali čoraz hlasnejšie, približovali sa. Pozrel som na ženu oproti a prstom ukázal na hodinky a vysieláč na Anninej hrudi. „Toto patrí k tamtomu. Zaznamenáva to jej srdcovú činnosť. Lekár v ambulancii, ak za niečo stojí, bude vedieť, čo s tým.“

Žena prikývla a odhrnula Annie z očíek spotené, zablatené vlásky. Potom jej ich zastrčila za uši.

Zdravotníci prišli o desať sekúnd, pribehli rovno ku mne. Keď videli, že mám situáciu pod kontrolou, pozreli najprv na mňa.

Nestrácal som čas. „Zranenie spôsobené tupým nárazom. Poranená ľavá hrudná stena, dýchacie cesty uvoľnené, spontánna dychová frekvencia 37. Zacítil som únik plynu, čo naznačuje podkožný emfyzém, podozrenie na čiastočný pneumotorax ľavej časti.“

Mladý zdravotník na mňa nechápavo zíval.

A tak som mu to vysvetlil. „Myslím, že jej skolabovala jedna strana pľúc.“

Prikývol a ja som pokračoval: „Frekvencia srdca 155, ale nepravideľná. Krátka strata vedomia, podľa glasgowskej stupnice porúch vedomia je momentálne na dvanástke.“

Nato ma prerušil. „Jej signál zvonil.“

Pokračoval som: „Dostala dva razy pod jazyk nitroglycerín, dávka 0,2, s prestávkou piatich minút.“ Ukázal som na Anninu jazyvu uprostred hrude. „Pozostatok z otvorenej operácie srdca. Asi pred rokom. A“ – pozrel som na hodinky – „má na sebe monitor činnosti srdca Polar, teraz už zaznamenáva sedem minút.“

Zdravotník prikývol, pristúpil bližšie a začal Annie na ústa nasadzovať kyslíkovú masku.

Za mnou sedeli tí bratia, oči vypleštené, ústa dokorán. Keďže si už o mne vytvorili istú mienku, nepokúšali sa ma viac odtiahnuť. Čo bolo dobre, pretože ak by to naozaj chceli, podarilo by sa im to. Mojou silnou stránkou bol moment prekvapenia, a ten už pominul.

Zdravotník sledoval Annine zreničky a povedal jej, aby dýchala normálne. Okolo pravého ramena jej začal obmotávať manžetu tlakomera. Druhý sa zatiaľ vrátil s fixačným golierom a chrbticovou doskou. O dve minúty jej na zvýšenie tlaku zaviedli do žily hadičku so soľným roztokom. Dávajúc pozor na jej pažu ju naložili do sanitky, tetu Cici posadili vedľa nej, a zamierili do Rabunskej okresnej nemocnice. Keď zatvárali dvere, Annina teta ju hladila po vlásokoch a niečo jej šepkala do uška.

Zatiaľ čo sa ulica vyprázdňovala a polícia spovedala vodiča do dávky, miestni obyvatelia sa ponevierali po chodníkoch s rukami vo vreckách. Krútili hlavami, ukazovali na križovatku, potom len tak do vetra.

Obrátil som sa na tých dvoch chlapov za mnou a natiahol ruku k prvému, aby som mu pomohol vstať. „Takže sa už nehneváte?“

Väčší z chlapov sa ma chytil, ja som sa napol a pomohol mu na nohy.

Ukázal na sanitku. „Mysleli sme, že Annie ublížite.“

Díval som sa za sanitkou, až kým nezmizla z dohľadu, a povedal skôr sám pre seba: „To nie, pane. To určite nie.“ Potom som pomohol na nohy tomu druhému a obaja chlapíci odkračali, kyvkajúc hlavami, narovnávajúc si čiapky a upravujúc traky na montérkach.

Postarší pán za mnou v klobúku so strieškou a montérkach značky Carhartt, ktorému páchli čizmy od nafty, zamrmlal: „Kedy už bude mať to dievčatko pokoj?“ Zamieril, ako sa patrí, potom si odplul do jarku, vychrliac niečo tmavé. „Prečo práve ona? Život nie je fér. Vôbec nie je fér.“ Znova si odplul, tentoraz na cestu, potom vykročil po chodníku.

Keď už dav zredol, pomaly som sa prešiel popri obrubníku a našiel, čo som hľadal. Vsunul som si to do vrecka. Bolo to obnosené, na zadnej strane malo niečo vytlačené. Húkanie sirény pohltila dialka, vo vzduchu som zacítil škoricu, broskyňový koláč, voľačo grilované aj naftové výfuky. A azda aj náznak jazmínovníka vonného. Ako som sa viezol späť, pri chladiacej nádobe na vodu sa vytvoril rad; keď sa ľudia znova pobrali do práce, bez slova do nej hádzali bankovky.

2. kapitola

Ten kľúč som našiel až po deviatich mesiacoch. Schovala ho na samé dno drevenej škatuľky, ktorú mám od detstva, a to pod opotrebovaný, zaprášený výtlačok Tennysona. Názov banky i číslo priečinka boli vytlačené naboku kľúčanky.

Do banky som sa zaviezol s Charliem. Pokladnička šla po manažéra, ten skontroloval moju totožnosť, voviedol nás do neveľkej miestnosti so stolom a štyrmi stoličkami, potom zmizol. Po chvíli sa rýchlo vrátil, tvár sinavá, v ruke zopár dokumentov, ktoré som mal podpísať. Urobil som to, on opäť zmizol, potom sa zas rýchlo vrátil aj s malou zamknutou škatuľkou. Znovu odišiel a zatiahol za sebou záves. Charlie tam ticho sedel, vzpriamený ako struna, ruky na kolenách, trpezlivo čakal. Vložil som kľúčik do zámky a pootočil. Keď to cvaklo, Charlie obrátil hlavu. Zdvihol som viečko. Vnútri ležali tri listy, všetky pre mňa. Rukopis mi bol dobre známy.

Na prednej strane prvého listu stálo *Otvoriť teraz*. Na druhom liste bolo napísané *O rok*, na treťom *O dva roky*. Podržal som prvý list, prstom som prebehol popod chlopňu a vytiahol dva hárký papiera. Prvý bol kópiou dokladu o zvereneckom fonde na sumu stotisíc dolárov a o životnej poisťke, ktorú začal platiť Emmin otec, keď bola dieťa. Očividne tú poisťku získal skôr, než sa ostatní dozvedeli o jej stave; ani jeden z nich mi to nikdy nepovedal. Druhý hárok bol list. Posadil som sa na stoličku vedľa Charlieho a pustil sa doň. *Ak čítaš tieto riadky, Reese, potom to nevyšlo. Čo znamená, že ma už niet a Ty si sám...*

Zahmlil sa mi zrak, tvár mi zmeravela, zosypal som sa ako domček z karát. Charlie a starší strážnik ma vyniesli z banky a polo-

žili na lavičku v parku. Tam som sa schúlil do kľbka ako embryo a takmer hodinu sa triasol.

Toho dňa som neskôr ten list dočítal. Potom som si ho prečítal znova a ešte raz. Ničilo ma pomyslenie na to, že ho napísala v predstihu. Na konci listu stálo: *Nenechávaj si tento list, Reese. Poznám Ťa, preto Ti chcem povedať – neži tak. Zbav sa ho. Dovoľ nežnému vánku, aby si ho vzal. Tak ako to veľakrát urobil Odyseus, keď sme boli deti.*

Privrel som oči, na tvári som pocítil jej krehkú, takmer priehľadnú dľaň, ako sa mi pokúša dodať sily: napriek slabosti v nej bola sila.

Poslušne som našiel a odlomil tenučký pás borovicového kláatika, vyrobil sťažň, pripevnil ho – bol to kolíček z balzy –, zložil list, napichol ho na sťažň ako plachtu, k dubovej podložke pod listom prilepil asi dvaapolcentimetrovú sviečku a napokon palubu polial tekutinou zo zapaľovača. Potom som sviečku zapálil a lodičku postrčil do pomalého, no širokého prúdu rieky Tallulah. Odplávala asi päťdesiat metrov, potom ešte asi sto. Tam už sviečka dohorela, zapálila mláčku okolo nej, všetko vzbĺklo. Plamene sa vyšplhali do výšky jeden a pol až dva metre, tenký prúd popola a bieleho dymu dosiahli ešte kúsok vyššie, až sa lodička obrátila, naklonila na jednu stranu, stratila v pene a napokon potopila do hĺbky bezmála dvadsiatich piatich metrov, našla pokoj v už dávno zaplavenom meste Burton na dne jazera.

Rátal som dni do prvého výročia, prebudil sa ešte pred úsvitom, zbehol dolu k mólu, kde som otvoril obálku, pohrúžil sa do listu, zhlboka dýchal. Hltal som každé slovo, čo i len náznak jej vône. Predstavoval som si, ako pohybuje perami, keď rozpráva, ako skláňa šiju. Predstavoval som si jej povzbudivý pohľad. Pod rúškom vánku, čo vial od jazera, som začul jej hlas, jej šepot.

Drahý Reese,

než si sa dnes ráno zobudil, čítala som. A pripomenuli mi to práve slová. Chcela som Ťa zobudiť, no spal si veľmi tvrdo. Pozorovala som, ako dýchaš, počúvala som, ako Ti

bije srdce, už po neviemkoľkýkrát som sa chytila za to svoje, pokúšala sa zachytiť rytmus Tvojho. Vždy pravidelný, vždy silný. Prstami som prebehla po záhybe Tvojej dlane, nadchýnajúc sa jej silou i krehkosťou. Hneď ako som Ťa stretla, mi bolo jasné, že si Ťa vyvolil sám Boh. A teraz to viem s ešte väčšou istotou. Sľúb mi, že nikdy nezabudneš. Sľúb mi, že si to budeš pamätať. „Že sa postaráš o tých, čo majú zlomené srdcia.“ Pretože to je Tvoje poslanie. Tvoja práca. A skutočnosť, že tu už nebudem, to nezmení. Pred rokmi si ma vylíčil. „Okrem iných vecí...“

Naveky Tvoja

Emma

Toho dňa som len hľadel na jazero, prstami prebiehal po riadkoch jej listu, stokrát ho prepisoval, dobre vediac, že jej ruka sa predtým pohybovala rovnako. Napokon som po zotmení odrezal ďalšiu doštičku, pripevnil na ňu sťažň, provu aj zadnú časť som polial a lodičku pustil na vodu. Svetielko zmizlo v tme, až sa z neho napokon stala plaviaca žiara skoro dvesto metrov odo mňa. Potom sa plameň z ničoho nič rozkýval a zmizol ako vystrelený horiaci šíp, čo preletí ponad múr.

No a potom prešiel ďalší rok a ja som ako dieťa rátal dni do Vianoc; alebo ako cestou na popravisko ráta trestanec, koľko mu ešte ostáva. Nemusel som sa zobúdzat', pretože som nešpával. A keď napokon prišlo ráno, pomaly som sa vybral k mólu – bolo to, akoby som kráčal na popravu – a zadumane strčil prst pod chlopňu listu. Zaseknutý niekde medzi stratou všetkej nádeje a totálnym peklom. Ak by som pohol prstom istým smerom, dozvedel by som sa posledné slová, čo kedy napísala. Posledný nežný okamih, len ten. Okamih, ktorý nám nebol súdený. Všetko, čo ma oddeľovalo od jej posledných slov, bola troška zaschnutého lepidla a uzatvorenie jedného života.

Zdvihol som list k slnku. A tam, skryté v obálke, som zbadal vyblednuté stopy jej rukopisu. Lenže slová som rozlúštiť nedokázal.

Potom som si spod chlopne vytiahol prst, ukazovákom a palcom vyhladil záhyb a list vložil do vrečka košele.

Prešiel ďalší rok a s ním 4. júl, Deň nezávislosti. Vonkajšok obálky zožltol, pokrčil sa, páchol mojím potom, riadky vybledli, pod zadným trojuholníkom bol flak od kávy. Odo dňa, keď som našiel jej listy, už uplynuli štyri roky, no len zriedka prešlo päť minút, aby som na ňu nemyslel, aby som si nespomenul na ten deň, na ten večer, alebo na to, ako mi rukou vbehla do vlasov a povedala, aby som si trocha pospal. Ako som sa pokúšal vrátiť čas, lieťať okolo zeme ako Superman, modliť sa ako Jozue či Ezechiáš a zastaviť slnko.

Lenže život druhú šancu nedáva.

Ako sa stmievalo, na neďalekú vetvičku si sadol kardinál červený. Pustil sa do spevu, a tak mi pripomenul, čo mám urobiť. Hojdal som sa medzi zemou a nebom, držala ma od slnka vyblednutá a od vetra roztrhaná opotrebovaná hojdacia sieť. Neochotne som vrátil list do vrečka košele a vyrovnal noviny. Kolíček som pritlačil na miesto, na sťažň som napol náhradnú plachtu, palubu lodičky polial tekutinou zo zapaľovača a jemne pripevnil sviečku na palubu. Obrazec sálv ohňostroja sa rozlial po nočnej oblohe nado mnou, zaplavil severný výbežok jazera, umlčal svrčky. Niekde na južnom brehu sa rozkričali malé deti, mávali prskavkami do kruhov, tie sa zlievali do zlatých cirkusových obručí, cez ne preliezali a skákali pomyselné tigre.

ODO DŇA, ČO SOM NAŠIEL TEN KLÚČ, PREŠLO UŽ PÄŤ rokov. Mojím jediným spojením s okolitým svetom je teraz uzamykateľná poštová schránka v Atlante, z ktorej sa všetka moja pošta posieľa do druhej schránky v Claytone, no až po tom, čo sa presmeruje cez doručovacie stredisko v Los Angeles, kde sa nik na nič nepýta. Ak mi pošlete balík, čo má byť doručený na druhý deň, pocestuje si krajinou dva razy, a ja ho dostanem asi o dva týždne. V podstate teda neexistujem. Nik nevie, či niekam idem,

alebo sa odniekiaľ vraciam. Okrem Charlieho. No ten moje tajomstvo neprezradí.

V dome nemám žiadne zrkadlá.

Svoje plavidielko som narovnal a postrčil, až sa ho ujala tichá Tullalah. Mierny vánok lodičku rozkolísal, potom sa sama vyrovnala a otočila na pravobok. Plameň zažiaril do noci, vystúpil k oblohe. Sviečka dohorela, plamene zachvátili palubu a rozžiarili oblohu ako modrá lietavica. Sviečka vzbĺkla, zhorela, potom sa stratila v tichej hĺbočine, vydávajúc ozvenu spomienok cez prázdne, zlomené srdce.

3. kapitola

Desať minút v čakárni na pohotovosti v Rabunskej okresnej nemocnici mnohé vyjasnilo. Väčšina obyvateľov Claytonu v Georgii už počula o Annie Stephensovej. Jej rodičia boli misionári, zabili ich pred dvoma rokmi v občianskej vojne v Sierra Leone. Annie mala sestru dvojičku, no tá zomrela ešte rok pred svojimi rodičmi, trpela vrodenou srdcovou chybou. Annie teraz žije so svojou tetou Cindy, už mesiace čaká na transplantáciu, vlastne odvtedy, čo jej prvá operácia veľmi nepomohla a jej ejekčná frakcia spadla pod pätnásť percent. To bol posledný kliniec do rakvy. Jej lekári v Atlante jej pred takmer osemnástimi mesiacmi dávali šesť mesiacov života. A pretože nie je poistená, naplnila tú dvadsaťlitrovú nádobu na vodu sedemkrát, vyzbierala viac než sedemnásťtisíc dolárov ako príspevok na náklady svojej operácie.

Mal som pravdu, keď som usúdil, že sa puberty nedožije.

Malá nemocnica ako táto nemá za normálnych okolností úrazové oddelenie druhého stupňa, no keď som sa tu narýchlo porozhliadal, zbadal som, že táto má, a to zásluhou doktora Sala Cohena. Na mosadznej tabuľke na stene totiž stálo *Pohotovostné nemocničné krídlo Sala Cohena*. V Claytone jeho príbeh pozná každý. Doktor Sal stratil pred asi štyridsiatimi rokmi dieťa, pretože nemocnica nemala dostatok potrebných prístrojov. Dve detičky, predčasne narodené dvojčiatka, no iba jeden inkubátor. Poriadne sa do toho zaangažoval, a tak na najlepšie úrazové oddelenie severne od Atlanty pribudli dva inkubátory.

Cindy McReedyová otvorila krídla lietačiek, na ktorých stálo *Len zdravotnícky personál*, a vošla do čakárne. Postavila sa na stoličku, podvedome si chytila rukávy plédovej bavlnenej košele, prekřížila si ruky, akoby jej bolo zima, alebo akoby nevedela prehovoriť k viacerým ľuďom naraz, a čakala, kým miestnosť stíchne. Pôsobila, akoby sa poriadne nevypala už pol roka a žongluje s kolkami, ktorých je asi o osem viac, než dokáže zvládnuť. Ľudí v takomto stave som už videl; ešte sa to zhorší, až potom príde nádej na zlepšenie. Zamávala nad skupinou rukami a dvojičky traktoristi tíšili ľudí.

Cindy si pretrela oči a zastrčila vlasy za uši. „Annie bude v poriadku. Má čistú zlomeninu paže... vlastne jej praskla kosť... no uspali ju, napravili to a dali do sadry. Zobudila sa len pred pár minútami a chcela nanuk.“

Všetci sa usmiali.

Cindy pokračovala: „Rameno sa jej zahojí, hoci to bude trvať. Pán doktor Cohen je s ňou a Annie sa mu práve teraz prehrabáva vo vrecku.“

Znova sa všetci usmiali. Skoro každá ruka v tejto miestnosti kedysi robila to isté.

„A čo sa týka jej srdiečka, pár dní ešte potrvá, kým budeme niečo vedieť. Annie je odolná, lenže...“ Cindy sa odmlčala. „Ani my... ani lekári... skrátka a dobre, zatiaľ sa nič nevie. Musíme si teda počkať.“ Znova si založila ruky a pozrela na skupinku. Zotrela si slzu a nasilu sa zasmiala. „Annie má vskutku šťastie, že k nej ešte predom mnou pribehol tento neznámy. Bez neho by... nuž, Annie by tu už nebola.“

Obrátilo sa na mňa niekoľko párov očí.

Z davu niekto vykrikol: „Cindy, hovorila si s ľuďmi v St. Joe? Posunú konečne Annie na začiatok zoznamu kandidátov na transplantáciu? Nedá sa jej stav už teraz považovať za kritický?“

Cindy pokrútila hlavou. „Problém nie je na ich strane, ale na našej... či skôr – na Anninej. Po jej poslednej operácii a po tom všetkom,“ Cindy zamávala rukami, akoby zmietala omrvinky

z piknikového stola, „im Annie nedovolí, aby jej meno posunuli v zozname dopredu, skôr než nájde toho správneho lekára.“

Vysoký chlapík vedľa mňa povedal veľmi nahlas: „Ale, Cindy, prepánakráľa! Nedbaj na to, čo vraví tá malá horenoska! Veď je to pre jej vlastné dobro. Keď bude po všetkom, poďakuje sa ti.“

Cindy prikývla. „To by som rada, Billy, lenže je to trocha zložitejšie, než sa ti to javí.“

To je vždy, pomyslel som si.

Cindy stíšila hlas. „Annie má energiu už len na jednu operáciu. Nevie, či zvládne ďalšiu rekonvalescenciu. Ďalšia operácia musí byť stopercentná, pretože...“ Znova si pozrela na chodidlá, potom sa zaďívala opäť na Billyho. „Bude asi posledná.“

Nízka, územčistá žena, stojaca vedľa toho dlháňa, ho udrela kabelkou. Chlap si strčil ruky do vreciek.

Cindy pokračovala. „Jej kardiológ je už na ceste sem, ide z Atlanty. Mal by doraziť asi o hodinu. Viac sa dozvieme, keď ju vyšetrí. Potom však aj tak budeme musieť nájsť dobrého lekára, ktorý na seba vezme riziko a bude ju operovať. Aj teraz zápasíme s rovnakými problémami: potrebujeme srdce, a nielenže musíme nájsť niekoho, kto sa podujme Annie operovať, aj Annie ho musí chcieť. Jej nádej je podľa záznamov veľmi chabá, aj keď bude mať najlepších lekárov a...“ Cindy sa obzrela a znova stíšila hlas, „nezlepšuje sa.“

Miestnosť okamžite stíchla. Kým v nej predtým prevládala nádej, teraz vyprchala.

Cindy vyzerala na svoj vek, čo bolo asi tridsaťpäť rokov, a pochopil som, že jej úsečná komunikácia je výsledkom aj jej osobnosti, aj príučiek, čo jej život uštedril. Možno sa s tým takto snaží vyrovnáť. Prežila už nejednen boj: bolo jej to cítiť z hlasu, badať na tvári. Mala špinavoblond vlasy po pleciah, teraz zopnuté do jednoduchého chvosta zelenou gumičkou, ktorú určite len nedávno stiahla z novín.

Žiadny mejkap. Silný chrbát. Vyššia, štíhla. Nekompromisná, prísna, no zároveň zdvorilá. Odmeraná, nevyzývavo krásna. Komplikovaná, vyťažená, ale aj plná očakávania. Viac cibula ako ba-

nán. Jej oči pôsobili ako zeleň, čo nájdete pod šupkou avokáda, jej pery ako červeň, čo je hneď pri kôstke broskyne. Plédová košeľa, obnosené džínsy, chvost a prekrížené ruky napovedali, že je predovšetkým praktická, na zovňajšok veľmi nedbá. Pripomínala Meryl Streepovú vo filme *Spomienky na Afriku*, kde pracovala na nedozernej kávovej plantáži.

Kráska je tajomná a zároveň strašná. Boh tu bojuje s diablom, bojiskom je ľudské srdce.

Cindy zostúpila zo stoličky a povedala: „Ďalšie správy vylepím na výklad obchodu.“ Nato pozrela na postaršieho pána obďaleč, ktorý pozorne počúval. „Súhlasíte, pán Dillahunt?“

On prikývol a dodal: „Len zavolajte Mabel; vyvesí všetko, čo budete chcieť.“

Keď sa hlúčik zmenšil, Cindy sa predrala k automatu s kokaokolou a začala hľadať mince. Robila to nešikovne, drobné jej popadali na zem, nedarilo sa jej nájsť potrebnú sumu.

Moje vnútorné hlasy medzi sebou urputne bojovali. Zatiaľ som z vrecka vydoloval štyri štvrtdollárovky a natiahol k nej ruku.

Obrátila sa. Stále pôsobila, akoby jej bolo zima, no nechcela sa triasť. Odhrnula si niekoľko pramienkov vlasov z tváre (okamžite jej znova padli do čela), vzala si tie štvrtdollárovky a stlačila gombík na diétnu kokakolu. Kruhy pod jej očami mi napovedali, že je ustatá, a tak som odkrútil uzáver na umelohmotnej fľaške a podal jej ju. Chlipla si, ponad fľašu s kokakolou na mňa pozrela a prehovorila: „Ešte raz vďaka.“ Zahľadela sa do zeme, špičku topánky strčila do odbitého miesta v terazze, potom zdvihla zrak. „Doktor Cohen mi povedal, že sa vám mám ospravedlniť.“

Pokrútil som hlavou. „Lekári nemajú vždy pravdu.“

„Sal sa zvyčajne nemýli,“ odvetila.

Stáli sme tam chvíľu bez slova, nevedeli sme, čo povedať.

„Annie má v Atlante fakt dobrého lekára. Práve sme dotelefonovali; vravel, že sa nevie dočkať, kedy si prečíta údaje z toho prístroja s popruhom, čo ste jej položili na srdce. Povedal, že také niečo nemá veľa ľudí pri sebe len tak.“

„Také niečo sa môže zísť.“

Prekrížila si ruky, zdvihla vysoko bradu a zadívala sa z okna. „Sal mi povedal, že som ju mohla zabiť.“

„Reese,“ povedal som a natiahol k nej ruku. „Tam na ulici sme tento krok nejako vynechali.“

„Prepáčte mi to.“ Utrela si ruku o džínsy a aj ona ju natiahla ku mne. „Kedysi som poznala dobré spôsoby. Cindy McReedyová.“ Nato ukázala na dvojkrídlové dvere. „Som Annina teta. Je to dcéra mojej sestry.“

„Cici. Ako som sa dozvedel.“

Chvíľu sme tam len tak stáli, miestnosťou sa zatiaľ rozliehal šepot. Cindy namierila prst na moje oblečenie. „Za posledné roky som stretla veľa zdravotníkov, no vy nevyzeráte ako jeden z nich. Ako viete, čo robiť v takej situácii?“

Vo vysokom zrkadle na stene vedľa automatu na kokakolu sa zjavil môj odraz. Cindy mala pravdu. Vyzerám ako montér prefabrikovaných stien Sheetrock. Ešte horšie, už viac ako päť rokov som sa neholil. Okrem očí som takmer sám seba nespoznával.

„Keď som bol tínedžer, často som sa ponevierať po pohotovostnej službe. Upratoval som tam, robil rozličné práce. Napokon mi dovolili vozíť sa v požiarnom aute; zvyčajne sme dorazili na miesto ako prví. Sirény, autá, obrovské reťazové píly, viete si to predstaviť, však?“

Cindy sa usmiala, čo znamenalo, že buď mi na to naletela, alebo bola príliš unavená, aby o tom pochybovala.

„Potom som počas vysokej chodil na nočné, vypomáhal som si tak s nákladmi na knižky a vyučovanie.“ Pokrčil som plecami. „Ako keď bicyklujete.“ Tá časť bola pravda. Neklamal som – teda aspoň zatiaľ nie.

„Máte lepšiu pamäť než ja,“ povedala.

Chcelo to zmenu témy. Usmial som sa. „Ak mám byť úprimný, najradšej som mal sirény a blikajúce svetlá. Zaujímam sa o ne aj teraz.“ Aj tieto dve vety boli pravdivé, no nebola to celá pravda, to vôbec nie.

„Nuž...“ Ešte pevnejšie si prekrížila ruky, akoby jej bolo čoraz chladnejšie. „Vďaka za dnešok... Za to, čo ste urobili.“

„Ach, skoro by som zabudol.“ Siahol som si do vrecka a vytiahol maličký zlatý sandálik, ktorý mala Annie na krku, než ho Cindy hodila do jarku. „Toto ste stratili na... na ulici.“

Cindy natiahla ruku, a keď zbadala, čo to je, ešte viac jej bolo do plaču. Podal som jej vreckovku a ona si poutierala tvár. „Patrilo to mojej sestre. Dostala som to v obálke z Afriky, keď... Keď sa našli ich telá.“

Potom sa odmlčala, už jej neprekážalo, že jej vlasy padli do očí. Táto žena za posledných desať rokov prežila veľmi veľa. Nepochybne sa to na nej odrazilo.

„Annie ten prívosok nosila odo dňa, čo nám ho doručili.“ Cindy si ho nežne vložila do vrecka. „Ďakujem vám... už tretíkrát.“ Pozrela opäť na dva páry dvojkřídlových dverí. „Už by som sa mala vrátiť. Aby si Annie nerobila starosti.“

Prikývol som a Cindy sa vzdialila. Môj hlas ju nasledoval. „Mohol by som sa o pár dní zastaviť a priniesť jej dajakého medvedíka?“

Nato sa Cindy obrátila, zastrčila si uvoľnené pramienky za uši a začala si na páse zaväzovať predok košele do uzla. „Áno, pravdaže, ale...“ Porozhliadala sa po miestnosti a šepa: „Medvedíka nie. Tých jej nosia všetci. Nikomu to nepovedzte, ale ja sama som ich už začala rozdávať.“ Potom prikývla. „Áno, prídte, no vymyslíte niečo iné. Možno žirafu. No žiadne medvedíky.“

Prešiel som na parkovisko, snažiac sa ignorovať pach nemocnice.

4. kapitola

Budík mi zazvonil o druhej ráno. Zašiel som k mólu a skočil do jazera. Áno, bolo chladné, no rozprúdilo mi krv. Keď som si zaplával, vytlačil som si šťavu z niekoľkých mrkiev a jablčok, pridal cviklu, trocha petržlenu, kúsok zeleru – niečo ako prevencia. Potom som si dal tabletku detského aspirínu. Do tretej hodiny som už mal dočasne zafarbené vlasy, moje svetlohnedé boli teraz takmer čierne. Potom som si bokombrady a bradu zvýraznil šedinami: hneď som vyzeral o dvadsaťpäť rokov starší. Niečo pred pol štvrtou som sa vydal na cestu. Nikoho, čo by vyzeral ako ja, som nikdy nevidel. Mal som však dosť času, aby som sa dopravil do Atlanty na lietadlo, ktoré odlietalo o 5.30 ráno.

Sedel som v hale brány B a čakal, až letušky ohlásia nástup môjho radu. Nemám rád letiská. Nikdy som ich nemal rád. Keď sa pristihnem, ako polemizujem o podobe pekla, pripomeniem si terminály v Atlante. Tisíce ľudí, väčšina z nich sa navzájom nepozná, sú natlačení v stiesnenom priestore. Všetci sú uponáhlaní, zúfalo sa pokúšajú dostať von. Nik tam vlastne nechce byť, ide len o akési povinné zdržanie sa na území nikoho – nie ste tam doma a rovnako ani nik iný. Každý len prechádza. V mnohom sa podobá nemocnici.

Pristáli sme v Jacksonville na Floride a zaviezol som sa v prenajatom aute do hotela Sea Turtle Inn na Jacksonville Beach, v ktorom sa začala konferencia presne o 8.00. Ubytoval som sa, uhladil som si vlasy dozadu, pridal ešte trocha šede na konce,

na tvár som si strekol trocha vody po holení Skin Bracer, urobil dvojité windsorský uzol na kravate, ktorá sa mi teraz skrátila tak, že končila asi päť centimetrov nad opaskom. Kabát mi bol primalý, rukávy prikrátke, jedna nohavica dlhšia než druhá. Sako aj nohavice boli v námorníckej modrej, ale nehodili sa k sebe; patrili totiž k rôznym oblekom, ktoré som si kúpil z druhej ruky. Moje poltopánky mali dvojité podošvu, neboli v móde už asi dvadsaťpäť rokov. Nasadil som si okuliare s hrubými rámami z rohoviny, ktoré neboli dioptrické. Na nikoho som sa nedíval, pomáhal som si starou, opotrebovanou paličkou.

Ostal som na toaletách, kým z nich ostatní nevyšli, vchádzal som až po predstavovaní, sedel som vzadu, s nikým som sa nezhovárал, nikomu som nedal príležitosť zhovárať sa so mnou. *A, napokon, čo je klamstvo? Len zamaskovaná pravda.*

Hlavný prednášajúci bol muž, o ktorom som veľa čítal, ktorý tiež veľa napísal a ktorého v súčasnosti považujú za jedného z najlepších v danom odbore. Už som ho počul na iných domácich konferenciách, no napriek môjmu záujmu a skutočnosti, že sa v niektorých oblastiach trocha mýli, som bol v myšlienkach inde. Okno po mojej lavici bolo obrátené na Atlantik. Ten bol pokojný, sčerený malými vlnkami, posiaty pelikánmi; kde-tu sa zjavila sviňucha či surfista. Keď som sa konečne znova pozrel na pódium, všetci už odišli na obed. Nevedel by som vám povedať, o čom ten muž prednášal, lebo celé doobedie som rozmýšľal o dievčatku v žltých šatôčkach, o chuti tej limonády a o vyrytých slovách na zadnej časti toho sandálka.

Takéto konferencie majú dva ciele: ľuďom ako ja prinášajú najnovšie poznatky, postupy a technológie, ktoré sa neprebojujú do časopisov, no používajú sa každý deň; a umožňujú stretávať sa kolegom, aby mohli dobehnúť zameškané a pohovárať sa, potľapkať jeden druhého po chrbte. Mnohých z týchto ľudí poznám. Vlastne, *poznal som*. S niektorými som dokonca úzko spolupracoval. Našťastie by ma teraz nespoznali, aj keby si sadli na vedľajšiu stoličku.

A presne to sa stalo hneď po obede. Sedel som dva rady od konca v skoro vyľudnenej a zle osvetlenej časti miestnosti, keď sa Sal Cohen zamotal do môjho radu a ukázal na miesto vedľa mňa. *Čo tu ten, preboha, robí?*

Prikývol som, naďalej som sa uprene díval dopredu. Premietanie diapozitívov pokračovalo bezmála ďalšie dve hodiny. Sal zatiaľ striedal hlboký záujem s hlbokým spánkom, pri ktorom trocha chrápal.

O tretej popoludní vyšiel na pódium nový prednášajúci. Asi štyri roky skúmal novú procedúru, ktorej sa teraz vraví „Mitchov tabakový steh“ a ten sa medzi mužmi a ženami v tejto miestnosti stal novým, často používaným termínom. Je populárny najmä v súčasnosti, keď sa istý lekár v Baltimore stal prvým človekom, ktorému sa niečo také náročné podarilo. O tento druh diskusie som vôbec nemal záujem a bolo mi vsutku jedno, ak niekto prišiel na to, ako to môže fungovať. A tak som sa ospravedlnil a vo foyeri si kúpil šálku kávy. Krátko po piatej popoludní túto jednodňovú konferenciu skončili, poďakovali mi za účasť, a ja som sa zaviezol späť na letisko, aby som chytil lietadlo domov. A áno, trocha som sa obával, že si Sal zarezervoval ten istý spiatočný let. Pred nástupom na palubu som skontroloval zoznam cestujúcich môjho letu, no Salovo meno na ňom našťastie nebolo. Inak by som ten let zmeškal a našiel si iný. Pristáli sme v Atlante a po niekoľkých zdržaniach a nehode na okruhu diaľnice Beltway smerujúcej na sever som sa niečo po polnoci dostal domov.

Charlieho dom na druhej strane jazera bol tmavý, to však ešte nič neznamenalo. Jeho dom býva často tmavý. A vtedy ku mne cez steny doláhol takmer nepočuteľný zvuk jeho harmoniky. Pár minút po mojom príchode prestal, nastalo nočné ticho. Teda okrem svrčkov. Tie vyhrávali ďalej, spievali mi na dobrú noc. Asi o tridsať sekúnd som zaspal.

5. kapitola

Podchýlil som dvere na prístavnom domčeku o piatej ráno a zacítil krém Noxzema. Charlie nebol prívržencom boľavého zadku, a tak si pred nástupom do lode natrel Noxzemu na výstelku šortiek. Bola tma, no na podlahe som videl jeho územčistú postavu. Všimol som si aj mokré stopy – leskli sa v tme, ukazovali mi, kde sa štvrel z vody a vošiel do prístavného domčka. Už roky cvičí pilates, a keď chce, dokáže si s ľahkosťou dať nohu za hlavu. Je najohybnější ľudskou bytosťou, akú poznám. A aj najsilnejšou.

Vedľa neho sedela Georgia, jeho plavá labradorka. Bez nej sa nepohne ani na krok. Chvostom búchala po drevenej podlahe, dávala mi tak najavo, že ma rada vidí.

Podlaha podo mnou vŕzgala, a tak Charliemu napovedala, že som tu. Bolo mi však jasné, že ma počul prichádzať ešte skôr. Vlny na brehu jazera jemne obmývali skalnatú hrádzu pod nami, šplechot sa odrážal od dutej drevenej komory asi meter nad hladinou. Zapol som žiarivku nad jedným z mojich dielenských stolov. Charlie sa usmial, no naďalej mlčal.

Na jednej strane ležal čln pre dvoch veslárov. Poklepkal som po ňom a Charlie prikývol. Čln váži len niečo vyššie tridsaťpäť kíl, no keďže je dlhý takmer osem metrov, na vodu sme ho museli spúšťať dvaja. Charlie ho chytil za provu, ja zas za zadnú časť. Potom Charlie cúval po rampe a spustil svoju časť lode do sklovitej, nehybnej vody.

Potiahol som loď k mólu a potľapkal Charlieho po pleci.

Povedal: „Aj tebe dobré ráno.“

Schmatol rebrík, palcom na nohe nahmatol loďku, zliezol dolu a chodidlá si pripol do viazania pred sebou. Ja som uchopil veslá a opatrne sa zošmykol na miesto vpredu. Upevnil som svoj „náhradný“ monitor srdca, zatiaľ čo Charlie klepkal po veslách – v morzeovke. Znamenalo to *Som pripravený vyraziť!* Odtlačili sme sa, ponorili veslá a obrátili ich; kvapky z ich lopatiek kreslili na jazero polkruhy. Napokon sme opustili malý uzučký záliv na severnom výbežku jazera Burton.

Medzi nami viselo ťaživé ticho. Napokon Charlie šepol cez plece, potmehúdsy sa pousmejúc: „Mal si dlhý deň.“

„Uhm.“ Prišiel ďalší záber, ďalšie potiahnutie, ďalšie nadvihnutie vesiel nad hladinu.

Svaly na Charlieho chrbte sa napli od krku, pozdlž pliec až po rebrá v dokonalej harmónii.

„Čo si mal na sebe?“ spýtal sa, potmehúdsy úsmev ešte širší.

„To isté,“ odvetil som.

Charlie pokrútil hlavou. Veslovali sme do rytmu, posúvali sa dopredu, on už ďalej nedobiedzal.

Medzi Jonesovým mostom a priehradou jazera Burton je takmer pätnásť kilometrov. Väčšinu rán to preveslujeme celé – až dolu a potom späť. S Charlieom sa k sebe fakt hodíme. Ja som vyšší a chudší, on zas územčistejší a mohutnejší, no v tmavej uličke by som ho nechcel stretnúť. Zatiaľ čo ja mám maximálnu spotrebu kyslíka vyššiu – to znamená, že mám väčšie srdce a väčšiu kapacitu pľúc –, Charlie má vo svojom tele ďalší mechanizmus, ktorý nepodlieha zákonom fyziky či anatómie. Je to niečo hlboko v útrobach, niečo, čo obyčajným ľuďom umožňuje robiť neobyčajné veci. Ako napríklad dva razy vyhrať štátny šampionát v zápasení, poraziť prvého v tejto disciplíne v krajine.

Šlo vtedy o vyradovací turnaj na dve porážky, a keďže predtým jeho protivník na súťažiach na strednej škole nikdy neprehral, Charlie ho musel poraziť dva razy. Prvýkrát ho zložil na lopatky v druhom kole, no a v druhom zápase ho zauzlil ako praclík a dostal na zem už v prvej minúte. Zápas urobila ešte zaujímavejším

skutočnosť, že kým Charlieho oponent bol vo štvrtom ročníku, Charlie bol len druhák. S takýmto nástupom Charlie vyhral tri štátne šampionáty a na strednej žiadny zápas neprehral.

Ako nás niesol prúd Tallulah, Charlie ponoril veslá, zabral a obrátil nás na juh. Trhnutie lode mi napovedalo, že je vo výbornej forme a dnešok bude náročný. A keď je to náročné *po prúde*, spiatočná cesta proti prúdu bude oveľa ťažšia.

Plaviť sa po rieke v kanoe či vo veslárskom člne po siedmej ráno môže byť ťažké, pretože vtedy sa už zjavujú motorové člny; preto chodievame veľmi skoro. Tak ako slnko, aj náhle zmeny počasia sú bežné, no nik ich nedokáže predpovedať. Pre okolité hory môžu jazero sužovať náhle silné vetry i tornáda, ktoré dokážu čokoľvek a aj všetko potopiť. V roku 1994, pár rokov pred tým, než sme sa sem prisťahovali, sa tadiaľto prehnal mohutný zhluk tornád, známy ako „zabijak Kvetnej nedele“. Ľudia si pamätajú nielen burácanie, ale aj sutiny, čo plávali po jazere ešte niekoľko dní po tom. Telá niekdajších obyvateľov neodplavilo jazero po prúde – mnohé z nich boli totiž dotrhnané od veľkých konárov a šindľov, čo tu vtedy lietali –, ale klesli na dno na mieste, kde sa kedysi rozprestieralo starodávne mestečko Burton.

Veslovanie je veľmi špecifický šport. Zdá sa, že ide o jediný šport, pri ktorom sa nepozeráte stále dopredu. Veľmi často vám to, čo je už za vami, v retrospektíve napovie, kam mierite. Na bežeckých tratiach a ihriskách vyzerajú šprintéri a prekážkoví bežci ako lokomotívy rútiace sa vpred plnou parou – ich ruky a nohy udierajú do dráhy a do vzduchu ako tyče a piesty parného stroja. Pri ragby sa zas hráči točia dookola a rozhodávajú ako baranidlá elektrické autá v lunaparkoch. No a futbal je mravenisko hráčov predvádzajúcich niečo medzi baletom a býčimi zápasmi. Pri veslovaní však človek v člne slúži ako pružina.

Aby ste to pochopili, skúste otvoriť zadnú časť náramkových hodínok, kým sa závit pružinky otvárajú a zatvárajú. Pri veslovaní začne telo postupne robiť, čo má, aj keď je to bolestivé; veslár neprestajne opakuje rovnaký rytmus. Stiahne sa ako pružina, ko-

lená tesne k hrudi, ramená natiahnuté, v pľúcach toľko vzduchu, koľko sa mu podarí do nich dostať. Zaberie, tlačí nohami, poriadne potiahne pažami, pritom vydychuje. Urobí celý záber, potom si vyčerpaný naplní pľúca tak veľmi, ako sa dá. Na vrchole záberu dvíha lopatky vesla z vody, znova si pritiahne kolená k hrudi, pri návrate do pôvodnej pozície vťahuje vzduch, potom znova robí to isté, vydáva zo seba, koľko vládze.

Je to podobné ako údery ľudského srdca. Pre telo je veslovanie také náročné, že niektorí veslári na pretekoch vdýchnu a vydýchnu o päťdesiat percent viac vzduchu než väčšina iných svetových atlétov. Preto sú to zvyčajne obri so širokým rozpätím paží a pľúcami ako vzducholode.

A práve takto by sa dal hodnoverne opísať Charlie. Ak by bol vtákom, mohol by byť kondorom. Alebo ešte lepšie – albatrosom.

Radosť z veslovania tkvie v pohybe. Veslársky čln je dlhý, úzky, takže sa kľže po vode obrovskou rýchlosťou. Lopatky vesla, jeho podpery aj posuvné sedadlo spolu pracujú ako súhra bicích nástrojov, vytvárajú zmes cingotu, sykotu a dunenia, ktorá sa v rytmickom tempe rozlieha po hladine. Aj keď sedíte tvárou dozadu, akosi si uvedomujete okolie, navigujete predok vnútorným zrakom. Riadite čln aj pocitovo, aj reagujete na okolie. Po niekoľkých záberoch sa obzriete; ako fotografiu si v mysli vytvárate panorámu. Potom sa obrátite späť a sledujete traslavú čiaru, keď váš kýl rozráža vodu a lopatky vesla vo veľkých kruhoch čerajú hladinu. S každým úspešným záberom tieto kruhy stále rastú, až sa prekryjú a spoja.

Dostali sme sa do rytmu, leteli cez ústia Dick's Creek, Timpson Creek a Moccasin Creek. Z nosa mi kvapkal pot. Môj monitor srdca mi napovedal, že som sa približoval k cieľu, no a Charlieho spotený chrbát a zväčšujúca sa hrud' mi naznačili, že aj on. Radosť z veslovania v harmónii s druhou ľudskou bytosťou, keď ste celý spotený, všetko vás bolí, no zároveň vás teší vlastný výkon, sa nič nevyrovná. Je to extáza bežca vynásobená dvoma. A možno aj tromi.

Len preto, že sedím vpredu a udávam smer, ešte neznamená, že Charlie nevie, kde je. Preplavili sme sa popri Murray Cove a Billy Goat Island a zamierili ku Cherokee Creek, keď sa Charlie spýtal: „Už vidíš priehradu?“

„Ešte nám treba päť či šesť záberov.“

„Sme čoraz pomalší. Mali by sme si švihnúť, ak sa máme pokúsiť vyhrať tento rok Burton Rally. Tí chlapíci z Atlanty sa tam vraj tiež opäť chystajú.“

Burton Rally sú preteky od mosta k priehrade, na ktorých sme s Charliem štartovali posledné štyri roky; prvý rok sme skončili tretí, a odvtedy každý rok druhí. Našími ťažko zdolateľnými protivníkmi je dvojica bývalých olympionikov z Atlanty. Sú dobrí, no my sa zlepšujeme. Alebo nám aspoň umožňujú myslieť si to. Okrem skutočností, že sú od nás jednoducho lepší, ich výhoda spočíva v lodi Kevlar, ktorá je o polovicu ľahšia než naša. Nám sa však naša loď páči. Jedny preteky za rok v pohode zvládne aj *Lod' jej veličenstva Emmy*.

Charlie poriadne zabral a nami trhlo dopredu.

Spýtal som sa: „Si dnes ráno oddýchnutý?“

Naklonil sa bližšie ku mne a zdvihol prst. „Som len jeden človek, ale stále som jeden človek. Nedokážem robiť všetko, ale niečo urobiť môžem. A neodmietnem urobiť to, čo môžem urobiť.“

Usmial som sa. V čom mne pomohol Shakespeare, Charliemu pomohla Helen Kellerová.

Keď letíte po hladine, cítite sa slobodní – hľadíte do budúcnosti, uvedomujete si možnosti, zaznamenávate minulosť len na nepatrný okamih, hneď nato mizne. Jediným zvukom teraz bolo pípanie môjho monitora srdca, ktoré mi napovedalo, že som prekročil cieľ. Charlie to začul a usmial sa, no nepovedal nič, pretože aj jeho monitor zapípal. Obrátil som nás, lebo slnko začalo svietiť na hladinu, dvíhať rannú hmlu. Okolo nás ako miniatúrne tornáda stúpali v kruhoch špirály, zhlukovali sa do obláčikov. Boli sme ešte viac mokří, kúpali sa v teplom pote, ktorý nás halil ako tekutá prikrývka.

Takto to na jazere zvyčajne vyzerá. Pripomenulo mi to, že napriek strašným udalostiam a hrôze je krása stále živá a že Emme by sa to nesmierne páčilo. Pripomenulo mi to iné podobné ráno, keď som sa zobudil skoro, dal variť vodu, priniesol jej šálku čaju a potom jej pomohol k brehu. Sadla si, nohy pritlačené k hrudi, jednou rukou ma objímala, v druhej držala šálku. Zabalil som jej chodidlá do vlnenej deky, ona nad scenériou pred sebou len krútila hlavou. Chlipla si čaju, pobožkala ma, položila mi hlavu na plece a šepla: „O tom, čo nedokážeme vysloviť, musíme mlčať.“

Vtedy som ešte nečítal Wittgensteina, no odvtedy veľakrát.

Charlie vycítil, že som prestal veslovať, a ponad plece šepol: „Pekné ráno.“

„To hej.“ Odmlčal som sa, znova som do seba vpíjal tú krásu. „Ukrutne by sa jej to páčilo.“

Charlie prikývol, nadýchol sa, pod nami pretekali prúdy aj minulosť.

Keď sme sa vrátili na mólo, vyliezol z veslárskeho člna a začal nahmatávať cestu vedľa prístavného domčeka, kým nemal istotu.

„Máš to?“ spýtal som sa.

„Hej, v pohode. Len zisťujem, kde som.“

Charlieho zrakom sú zväčša jeho ruky a uši, oči mu veľa nepomôžu. Okrem bleskov pri búrke, ohňostroja na 4. júla či priameho pohľadu do slnka nevidí absolútne nič. Aj to sa prihodilo pred piatimi rokmi, no nikdy o tom nehovoríme. Obaja dobre vieme, prečo náhle oslepol, no nevieme, čo presne jeho slepotu spôsobilo.

A toto vysvetľuje, prečo máme Georgiu. Je to slepecký psík, ktorého som mu podaroval na Vianoce, keď sme už s určitou vedeli, že sa mu zrak nevráti. Usadil som Georgiu pod stromček; Charlie súhlasil, že si ju necháme, rýchlo si ju obľúbil. Má ho viesť, no zriedka to tak funguje. Charlie má aj paličku, bielu s červeným hrotom, no rozloží ju málokedy. Stojí v kúte v jeho dome, alebo ju má zloženú v zadnom vrecku. Je slepý, ale nie vo všetkom. A čo sa mňa týka: *Nie, ja nebudem ronit' slzy: na plač mám dôvod, no toto srdce sa skôr roztriešti na státisíce kúskov, než aby som zaplakal.*

Charlie našiel kraj móla a zohol sa na úroveň vodiaceho drôtu. Začal sa priťahovať k svojmu domu po vode, prekenujúc vzdialenosť takmer štyridsiaticich metrov. Georgia plávala hneď pri ňom. Vtom sa obrátil a spýtal: „Stále mávaš ten sen?“

„Uhm.“

„A prišiel si na to, čo znamená?“

„Ani nie.“

„Potrebuješ niekoho na vysvetlenie?“

„Myslíš, že by si to zvládol?“

Charlie pokrútil hlavou. „To nie, lenže ak budeš spávať ešte menej, zmeníš sa na sovu.“

„Vďaka.“

Charlie sa usmial, ďalej sa brodil cez vodu. „Nuž – vždy keď sa v noci zobudím a idem sa odľahčiť, počujem ťa, ako niečo opravuješ.“

„Veď hej... No v škole som sa naučil zopár vecí, a život bez spánku je jednou z nich.“

„Okej, lenže to nie je zdravé. Je to pomýlené.“

„To mi je ale novinka.“

„Fakt neviem, ako mohla s tebou vydržať.“

„Tak to ti teda ďakujem. Nedovoľ tomu žralokovi, aby ťa hryzol, dobre?“

Charlie zahmkal známy nápev k *Čelustiam*, potom začal znova rúčkovať. Chcel ešte niečo povedať, toľko mi bolo jasné, no napokon to nechal tak. V jeho prípade najviac zaváži to, čo *nepovie*.

6. kapitola

Vyrástol som v sto rokov starom dome, len pár ulíc od hlavného námestia Viningsu. Bol to jednoduchý dvojposchodový drevený domček, čo vyrastal priamo zo zeme, vysoký, úzky, akoby ho boli počas stavby stlačili. Okolo fasády sa tiahli dve neprerušené verandy – na každom poschodí jedna –, lemovalo ho osem magnólií, poskytujúcich tieň po celý deň. Z ulice ste ho takmer nezbadali.

Nebol veľký, mal len tri spálne, no verandy zaberali takmer toľko miesta ako celý interiér. Obrovské, roztahané konáre magnólií sa nakláňali k domu ako paže obra. Keď kvitli, moja mama otvorila všetky okná a nastavila ventilátor na povale na spätný chod, a ten potom vtahoval zvonku vzduch aj vôňu sálajúcu z baldachýnu, pod ktorým sme bývali. Niektoré konáre sa hojdali, ohýbali až pod verandu alebo sa jej aspoň dotýkali – dom so stromami pôsobil ako starí manželia, ktorí sa jeden s druhým cítia v pohode. Často sme sa hrávali v chládku verandy alebo ložili v korunách magnólií.

Môj otec zavesil na každý strom krmidlo, a tak sme mohli poľahky pozorovať vtáky. Od piniek po kardinále červené, drozdy mnohohlasé, sojky chocholaté, vrany, kolibríky či belorítky, dokonca sa občas zjavila aj sova alebo myšiak červenochostý. Život na verande bol pre nás školou, učili sme sa, ako vtáci lietajú, spievajú, hniezdia, aké zvyky majú pri párení všetky bežné druhy vtákov v severovýchodnej Georgii. Najpočetnejšie boli kardinále červené; raz sme narátali jedenásť hniezd! Žiarivý samček stál

hrdo a obranne, za ním tmavozelené a hnedé pozadie, vždy bol v blízkosti tmavšej a viac dočervena sfarbenej samičky, s ktorou sa bude páriť po celý život. Za jarných nocí sa steny nášho domu ozývali spevom samčekov i samičiek kardinála červeného, svoje hlasy vysielali asi tak, ako ponorky z tmavých hlbín dna oceánu vysielajú zvukové signály.

S EMMOU SME SA STRETLI NA IHRISKU, KEĎ SME BOLI druháci na základnej. Práve som zvládol preliezačku bez toho, aby som sa dotkol zeme, ešte som na nej visel. A vtedy som zbadal, že ma pozoruje. Bola nová, nedávno sa prístahovala do nášho mesta. Bola tichá, zvyčajne si niečo kreslila do skicára, vždy však po očku všetko sledovala. Na svoj vek bola malá, azda i trochu cintľavá. Keď ostatné deti hrali cez prestávku kickball alebo sa zabávali na preliezačkách, Emma sedela za piknikovým stolikom, pred sebou otvorený skicár, a kreslila, čo videla. Bolo až neuveriteľné, čo dokázala za pätnásť minút s ceruzkou a prázdny hárkom.

Jedného dňa na konci prestávky mi nonšalantne podala obrázok, potom sa vrátila na svoje miesto na konci triedy. Bol som na ňom ja, visel som ako opica, tváril som sa nahľúplo. A mala pravdu – predvádzal som sa a jej kresbička to verne zachytila. Nasledujúci deň mi pri obede ponúkla kúsok čokoládovej sušienky, ja som jej zas dal mlieko. Ďalší týždeň sme si na hodine hudby, ktorú nás učila slečna Wilsonová, prisunuli k sebe stoličky, dokonca som vynechal kickballový zápas, aby som ju mohol pozorovať pri kreslení. Keď sme nastúpili do tretej triedy, jej rodičia sa presťahovali do tehlového domu, len jednu ulicu od našej, a tak som cestou do školy musel prejsť popred ich dom. Skoro každé ráno som tam narazil na ňu a jej malého brata Charlieho.

Bol o štyri roky mladší, na svoj vek mal nezvyčajne veľké paže, čo vysvetľuje, prečo ho Emma láskyplne volala Peppek námorník. Charlie ohromne rád všeličo konštruoval, a ešte radšej tíkol kla-

divkom. A keďže mal také veľké paže, vedel sa veru poriadne rozháňať. Svoju staršiu sestru vehementne ochraňoval; prvé dva roky ma aj on po očku sledoval.

Mal dobrodružnú povahu, nie vždy však veci domyslel, a tak, keď sa raz pokúšal prehupnúť z jednej z našich magnólií, používajúc ako lano figúrku rozťahovacieho silového muža Armstronga, panáčik skončil so škaredou amputáciou, celý zničený. On sám dopadol na kopy magnóliového lístia vedľa verandy, v jednej ruke Armstrongova paža, gélová výplň panáčika roztečená po zemi, Charlie prosiaci o pomoc.

V ranom veku som bol známy svojou zvedavosťou a tiež tým, že sa viem dobre zahrať sám. Po tom, čo som sa naučil, že kúsky lega do seba s cvaknutím zapadnú, som svoju izbičku zmenil na labyrint vlastných stavebných projektov. Moju mamu som tak prinútil, aby sa vzdala a nenútila ma si v nej upratať. Modely lietadielok viseli na rybárskom drôte pripevnenom na strope, v kútoch stáli päť- či šesťposchodové hračkárske domčeky Lincoln Log, na preplnených poličkách trónili pevnosti zo špáradiel, ako napríklad Alamo, no a domčeky z karát, čo som pozliepal, zaberali kopy miesta na mojom pracovnom stole. Rozoberal som zničené autíčka Matchbox a z kúskov pochádzajúcich z pätnástich rozličných autíčok som skladal nové. Z chirurgických hadičiek som si vyrábal praky, na svojom špinavom bicykli som vylepšoval hriadele, prevodovky aj brzdy. Vo svojej izbe som zvýšil rýchlosť otáčok ventilátora. Takisto som zlepšil rýchlosť krútenia pružiny na hranie Slinky, ktorá mala podľa reklamy letieť dolu schodmi, a to tak, aby to naozaj robila. Skrátka a dobre, rád som opravoval a vylepšoval, no hlavne som cítil neutíchajúcu potrebu dozvedieť sa a pochopiť, ako veci fungujú.

Predovšetkým ma však upútalo ľudské telo. Kým budovy a vozidlá boli zaujímavé či dokonca fascinujúce, ľudské telo ma vzrušovalo priam bezmedzne. Na stenách v mojej izbe viseli plagáty a diagramy zobrazujúce všetko od rastu kostí a svalov až po systémy orgánov, neurónové cesty v mozgu. Keďže som pri vzdeláva-